

Arabská říše

- Semité, na Arabském poloostrově
- *beduín* = člen kmenu, *šajcha* = vůdce kmenu
- Velká karavanní obchodní cesta (mezi Orientem a Čínou)
- postupně vznik aristokracie a šlechty
- **Mekka** = náboženská i obchodní křižovatka

6. st. začínají ohrožovat Etiopané a Íránci → sjednotitel **Mohamed** z rodiny Kurajšovců

Mohamed (570 – 632)

- oženil se s vdovou Chadidže

(613) začíná hlásat islám, předává učení **Alláha**, považoval se za posledního proroka

- zdroje islámu: judaismus, křesťanství, jednotlivá kmenová polyteistická náboženství
- *súry* = Mohamedova zjevení, seskládány do posvátného textu = *Korán*
- *Sunna* = posvátný text o Mohamedových činech
- 5 pilířů islámu: pouť do Mekky, v měsíci ramadánu půst, modlit se pětkrát denně, víra v jediného boha, dávat almužnu chudým
- *džihád* = povinnost šířit islám mečem a ohněm

622 *hidžra* = „vystěhování“, odešel od Mediny, kde založil první muslimskou obec, počátek muslimského kalendáře

630 DOBYTÍ MEKKY Mohamedem

632 smrt

Chalífát

- po Mohamedově smrti jsou jeho (*chalífové*) nástupci voleni
- bujná expanze
- teokratický stát: spojuje je náboženství, vláda je propojena s vírou
- otázka nástupnictví: rozdělení na *šíity* (uznávají jako panovníky jen Mohamedovy přímé potomky) a *sunnity* (stačí většinová shoda, dnes víc)

Umajjovci (661 – 749)

- nové hlavní město **Damašek**
- expanze na sever do Arménie, Byzanc, Kypr, do Z Indie

711 na Pyrenejském poloostrově, kde vybudovali pevnost Táríkova skála

- nejvýznamější centrum na Pyr. pol.: **Cordoba**

732 v BITVĚ U POITIERS a U TOURS Karel Martell zastavil postup Arabů

Abbásovci (749 – 1258)

- *vezír* = zástupce chalífy
- území se postupně rozpadá na jednotlivé *emiráty*
- nové hlavní město **Bagdád**
- **Hárún ar-Rašíd**, jeden z nejvýznamnějších chalífů, současník Karla Velikého, podpora vědy a kultury
- *iktá* = obdoba léna, ale nikdy dědičné

1071 BITVA U MANTZIKERTU, VPÁD SELDŽUKŮ → zánik Arabské říše

- *reconquista* = „znovudobytí“: od 11. století evropští křesťané vytlačují Araby

1492 v Evropě definitivně porážení v BITVĚ U GRANADY

Kultura

- centra Bagdád, Damašek, Alexandrie, Cordoba
- přinesli nám poznatky Aristotela
- geografie: Ibn Fadlán, **Ibrahím ibn Jákúb** (10. st., zastavil se v Praze, kterou pozitivně hodnotí), Ibn Ibrisi
- astronomie, nástroje na pozorování hvězd
- matematika, arabské číslice
- fyzika, optické přístroje, léky
- medicína, oční lékařství, brýle
- broskve, růže, lilie
- filosofie, Ibn Síná (Avicenna), Ibn Rušd (Averroes)
- Pohádky tisíce a jedné noci
- řemeslo: textilnictví, tolekové dýky, damastenské meče, sklo, porcelán, voňavky, papír
- mešita, minaret, muezzín (kdo svolává na mši), oslí hřbet = typ oblouku
- paláce v Cordobě a Granadě
- mozaiky, arabesky = nepřítomnost figur na kresbách, afigurálnost, kaligrafie = krasopis